

Jogi rovat
A házastársi vagyontársaság VII.

Bevezetés. A következőkben azzal a kérdéssel foglalkozunk, hogy a házastárs hozzájárulása megállapítható-e, illetőleg felel-e és ha igen, akkor milyen módon és milyen mértékben a házastárs gazdasági, üzleti jellegű vagyoni ügyletéért a kívülálló harmadik személlyel szemben. Ha tehát az egyéni vállalkozó házastárs egyéni vállalkozóként ügyletet köt, felelősséget visel-e – nem vállalkozó – házastárs. A kérdés, bonyolult jogi megfogalmazása ellenére a mindennapi életben is előfordul, ezért megválaszolása indokolt.

A helyes jogértelmezés ilyen esetben is az igazságosság és ésszerűség polgári jogi alapelveiből indul ki. Nem vitás, hogy a házasságban élő egyéni vállalkozó által megszerzett jövedelem és vagyontárgyak – feltéve, hogy a felek ellenkezőképp nem rendelkeztek – házastársi közös vagyonnak minősülnek. Így a különvagyoni-közös vagyon képletet alkalmazva megállapítható: az egyéni vállalkozó teljes magánvagyonára két részből tevődik össze: különvagyontól és a házastársi közös vagyonra eső fele részéből, amely közös vagyon mind vállalkozási, mind ezen kívüli tevékenységből származhat. Ezen közös vagyon másik fele a (nem vállalkozó) házastársat illeti. Ebből az is következik, hogy az egyéni vállalkozó házastárs által akár magánszemélyként, akár vállalkozóként (cipész, építési vállalkozó stb. szerződése) megkötött szerződésekből eredő kötelezettségek a házastársak egymás közötti viszonyában közös adósságnak minősülnek, a harmadik (ügyletkötő, hitelező) személlyel szemben a tartozásokért a vállalkozó teljes vagyonával (különvagyona és a közös vagyonra eső fele) felel, míg az ügyletkötésben (vállalkozási tevékenységben) részt nem vevő házastárs a közös vagyonból reá eső résszel felel. Amennyiben ugyanis a vállalkozási tevékenységet nem végző házastárs nem felelne, mind házastársával, mind a harmadik személlyel szemben – jogalap nélkül - gazdagodna, hiszen mindkét személlyel szemben úgy szerezne aktív vagyont, hogy a hozzá tartozó tartozásoktól ment maradna.

Hasonlóan, a kölcsönösség elve szerint gondolkodunk, ha mindkét házastárs (önállóan) folytat vállalkozási tevékenységet. Saját vállalkozási ügyleteikért – harmadik személlyel szemben – mindkét házastárs teljes magánvagyonával, a házastárs által kötött ügyletekért pedig a közös vagyonból reá eső hányaddal felel.

Lehetőség van ugyanakkor arra is, hogy az egyéni vállalkozó házastárs üzletszerű gazdasági tevékenységét a felek – mind a keletkezendő jövedelemmel, vagyontárgyakkal, mind a tartozásokkal egyetemben – az egyéni vállalkozó házastárs különvagyonába utalják.

Egy gazdasági társaságban tag házastárs (és házastárs) hitelezőkkel szembeni felelőssége, ha lehet, még bonyolultabb kérdéseket vet fel. Megállapítható, hogy amennyiben a közkereseti vagy betéti társaság alapítására a házastársi közös vagyon felhasználásával került sor, úgy házastársi közös vagyonnak minősül az az érték is, amely a tag házastársat tagsági viszonya alapján megilleti. Ebből az következik, hogy amennyiben mindkét házastárs tagja akár ugyanannak, akár különböző gazdasági társaságoknak, úgy mindkettejük gazdasági társasági részesedése – aktív vagyon és tartozások – a házastársi vagyontársaság körébe tartozik.

Talán a kedves Olvasó előtt is ismert, hogy a betéti társaság tagjai, a kültag és a beltág, felelőségük tekintetében különböző helyzetben vannak. A kültag(ok) vagyoni felelősséget a társaságnak hitelezőkkel, harmadik személyekkel szembeni tartozásaiért nem viselnek, míg a beltág(ok) a társaság ki nem elégitett tartozásaiért – több beltág esetén egymással egyetemlegesen – teljes magánvagyonukkal felel. Ezért, ha a házastársak, mint az igen gyakori, úgy hoznak létre betéti társaságot, hogy az egyik házastárs beltágként, a másik házastárs kültagként vesz részt a társaságban, felelőségük is két alapon vizsgálható. A társasági törvény alapján a kültag felelőssége a társaságnak harmadik személyekkel szembeni tartozásaiért nem állapítható meg. Mint a beltág házastárs, ugyanakkor, minden olyan tartozásért, mely a házastársat mint a társaság beltagját mögöttesen a társaság tartozásaiért terheli, házastársként, a házastársi közös vagyonból reá jutó rész erejéig – házast-

társával egy sorban – felel. Ezt a felelősséget a társasági szerződésnek a mindkét házastárs általi megkötése is megalapozza, hiszen – az egyéni vállalkozás körére fentebb már kifejtetteknek megfelelően – a társasági jogviszony alapján keletkező jövedelem a házastársak közös vagyonát gyarapítja, tekintet nélkül arra, hogy az egyik házastársa a társaságnak csupán mögöttes felelősséggel nem terhelt kültagja. *(folytatjuk)*

dr. Wertán Balázs ügyvéd, Pomáz
iroda új címe: Huszár u. 17.
www.wertan.hu T: 525-455; 30/6196-496